

ISSN : 0579-4080

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ
SANAT TARİHİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

SANAT TARİHİ YILLIĞI

XXVII

SAYI 27 / 2015

ANKARA

2018

Sanat Tarihi Yıllığı = Journal of Art History.-- İstanbul : İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Araştırma Merkezi, 1964-

c. : resim, şekil, tablo ; 24 cm.

Yıllık.

ISSN 0579-4080

Elektronik ortamda da yayınlanmaktadır:

<http://dergipark.gov.tr/iusty>

1. SANAT TARİHİ – SÜRELİ YAYINLAR.

Sanat Tarihi Yıllığı yılda bir kere yayınlanan ulusal hakemli bir dergidir.
Journal of Art History, a national peer reviewed journal, is published once a
year.

Sanat Tarihi Yıllığı TÜBİTAK ULAKBİM TR DİZİN tarafından
indekslenmektedir.

Journal of Art History is indexed by TUBITAK ULAKBIM TR INDEX

Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Writers are solely responsible for the content of their articles.

Baskı:

Hamdiogulları İç ve Dış Tic. A.Ş.

www.hamdiogullari.com

Sertifika No: 35188

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
tarafından bastırılmıştır.

SANAT TARİHİ YILLIĞI

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

YAYIN KURULU
Prof. Dr. Uşun TÜKEL
(İstanbul Üniversitesi)
Dergi Sorumlusu

Prof. Dr. M. Baha TANMAN
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahmut AKKUŞ
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Kamil GÖREN
(İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Tarkan OKÇUOĞLU
(İstanbul Üniversitesi)

Yazı İşleri Sorumlusu
Doç. Dr. Serap YÜZGÜLLER

Yayına Hazırlayanlar
Doç. Dr. Ü. Melda ERMİŞ
Araş. Gör. Gül Cevahir ALTUN

Yazışma Adresi
İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Araştırma Merkezi
Ordu Caddesi 34459 Laleli/ İstanbul
<http://dergipark.gov.tr/iusty>

Tel: 0212 455 57 00/ 15730 / 31
Faks: 0212 511 43 71- 511 24 67
email: styillik@istanbul.edu.tr

SANAT TARİHİ YILLIĞI DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Karin Âdahl
İsveç Araştırma Enstitüsü (Stockholm / İsveç)

Prof. Dr. Aygül Ağır
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Engin Akyürek
Koç Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Esra Aliçavuşoğlu Karaveli
Marmara Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Ahu Antmen
Marmara Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Ayda Arel
Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Serpil Bağcı
Hacettepe Üniversitesi (Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Afife Batur
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Dr. Öğr. Üys. Ahmet Vefa Çobanoğlu
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Sema Doğan
Hacettepe Üniversitesi (Ankara / Türkiye)

Prof. Dr. Bozkurt Ersoy
Ege Üniversitesi (İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet Kamil Gören
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. A. Sinan Güler
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep İnankur
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Zühre İndirkaş
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. İlkur Kolay
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Gülgün Köroğlu
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy
Ege Üniversitesi (İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Banu Mahir
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep Mercangöz
Ege Üniversitesi (İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Selçuk Mülayim
Marmara Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Tarkan Okçuoğlu
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Yelda Olcay Uçkan
Anadolu Üniversitesi (Eskişehir / Türkiye)

Prof. Dr. Robert Osterhout
Pennsylvania Üniversitesi (Philadelphia / ABD)

Prof. Dr. Ayla Ödekan
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Nilüfer Öndin
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Filiz Özer
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul/Türkiye)

Doç. Dr. Simge Özer Pınarbaşı
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Nedret Öztokel
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Turgut Saner
İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Zeren Tanındı
Uludağ Üniversitesi (Bursa / Türkiye)

Prof. Dr. M. Baha Tanman
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Zeynep Tarım Ertuğ
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Uşun Tükel
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Asnu Bilban Yalçın
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Prof. Dr. Nurcan Yazıcı Metin
Mimar Sinan G.S. Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

Doç. Dr. Anıl Yılmaz
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi (İzmir / Türkiye)

Prof. Dr. Tarcan Yılmaz
İstanbul Üniversitesi (İstanbul / Türkiye)

SANAT TARİHİ YILLIĞI SAYI: XXVII

HAKEM LİSTESİ

- Prof. Dr. Aygöl Ağır (İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü)
- Prof. Dr. Sema Doğan (Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. İlknur Kolay (İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü)
- Prof. Dr. Gülgün Köroğlu (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Banu Mahir (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Selçuk Mülayim (Marmara Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Tarkan Okçuoğlu (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Ayla Ödekan (İTÜ Mimarlık Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi)
- Prof. Dr. Nilüfer Öndin (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Zeren Tanındı (Uludağ Üniversitesi Emekli Öğretim Üyesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. M. Baha Tanman (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Asnu Bilban Yalçın (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Prof. Dr. Nurcan Yazıcı Metin (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Doç. Dr. A. Sinan Güler (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Doç. Dr. Esra Aliçavuşoğlu Karaveli (Marmara Üniv. Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Eğitim Bölümü)
- Doç. Dr. Simge Özer Pınarbaşı (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)
- Doç. Dr. Anıl Yılmaz (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Türk İslam Arkeolojisi Bölümü)
- Dr. Öğr. Üys. Ahmet Vefa Çobanoğlu (İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü)

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Sunuş

MAKALELER

- Mimar Sinan Camilerinde Sembolizm Üzerine Bir Değerlendirme
An Evaluation on Symbolism in Mimar Sinan's Mosques
N. ÇİÇEK AKÇIL HARMANKAYA.....1-37
- Onarımın Tarihi Görsellerden Okunması: Bursa Orhan Camisi Örneği
Reading the Restoration from Historic Visuals: Bursa Orhan Mosque Sample
AYŞE BUDAK.....39-62
- Niksar Melik Danişmend Gazi Türbesi Haziresi'nde Tespit Edilen Sırlı Tuğla Şahide
The Glazed Brick Tombstone Situated in the Graveyard of Niksar Melik Danişmend
Gazi Tomb
AYŞE DENKNALBANT ÇOBANOĞLU.....63-80
- A Selection of Unpublished Lead Seals from the Gaziantep Archeological Museum:
Seals Issued by State Officials
Gaziantep Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Yayımlanmamış Kurşun Mühürlerden Bir
Seçki: Devlet Görevlileri Tarafından Darp Edilmiş Olanlar
ESRA GÜZEL ERDOĞAN.....81-99
- Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver'in Geleneksel Türk Kitap Sanatları Tarihyazımına
Katkısı: Necmeddin Okyay Defterleri
Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver's Contributions to the Historiography of Traditional
Turkish Arts of The Book: Notebooks on Necmeddin Okyay
ASLIHAN ERKMEN – PINAR ATAYOL.....101-137
- Gemerek İlçesi Çepni Beldesi'nde Kültürel Bir Miras: Surp Sarkis Ermeni Apostolik
Kilisesi
A Cultural Property at Çepni Town of Gemerek District: Surp Sarkis Armenian
Apostolic Church
ELMON HANÇER.....139-181

Bizans Devrinde Caddebostan Ruphinianus (Drys)

Caddebostan in the Byzantine Period Ruphinianus (Drys)

ENİSKARAKAYA.....183-215

17. Yüzyıl'da Avrupa Görsel Sanat Eserlerinin İran'ın Geleneksel Resmine Etkisi

The Influence of European Visual Arts Products on the Persian Painting in 17th Century

BAHMAN RAZİ OLYAEİ.....217-274

NEKROLOJİ

Prof. Nejat Diyarbekirli'nin Ardından

FULYA ERUZ.....275-297

Türk El Sanatları'na ve Türk Sanatı Tarihi'ne Adanmış Bir Kalp: Prof. Dr. Örcün Barışta (1942-2017)

MUHAMMET GÖRÜR.....299-311

Prof. Dr. Rabia Özden Süslü

NARAN KARA PİLEHVARİAN.....313-318

Arkeoloji Delikanlısını Yitirdi: A. Muhibbe Darga (1921 - 2018)

NAZAN YAVUZOĞLU ATASOY.....319-331

SUNUŞ

Sanat Tarihi Yılığı'nın bu sayısında Mimar Sinan camileri üzerine, biçim ve işlev ilişkisinin dışında bir okuma gerçekleştiren N. Çiçek Akçıl Harmanmaya, camilerin tasarımındaki düşünsel arka plan ve cami mimarlığını biçimlendiren sembolik-kozmolojik anlamların yorumlanmasına odaklanmaktadır. Ayşe Budak, Başbakanlık Osmanlı Arşivi kayıtlarının izini sürerek Bursa Orhan Camisi'nin geçirdiği onarım evrelerini daha önce herhangi bir yayında konu edilmemiş bir planı da metninin kapsamına dahil ederek ele almaktadır. Nıksar Melik Danişmend Gazi Türbesi Haziresi'nde bulunan sırlı tuğla şahide üzerine yazdığı makalesinde Ayşe Denknalbant Çobanoğlu teknik, form ve süsleme özellikleri açısından değerlendirdiği şahide için Tokat ve Sivas bölgesindeki örneklerle de karşılaştırarak bir tarihlendirme önerisi sunmaktadır. Esra Güzel Erdoğan, Gaziantep Arkeoloji Müzesi koleksiyonunda yer alan, yayımlanmamış kurşun mühürlerden yalnızca merkeze bağlı devlet görevlilerine ait bir seçkiyi ele almaktadır. Aslıhan Erkmen ve Pınar Atayol'un birlikte yazdıkları makalede, A. Süheyl Ünver arşivi hakkında genel bilgilendirme yaptıktan sonra, bu arşivdeki Necmeddin Okyay ile ilgili defterler ve dosyalar sanat tarihi yazımı ve geleneksel kitap sanatlarına katkı bağlamında değerlendirilmektedir. Sivas'ın Gemerek ilçesine bağlı Çepni beldesinde yer alan Surp Sarkis Ermeni Apostolik Kilisesi'ni Anadolu'nun kültürel miraslarından biri olarak ele alan Elmon Hançer, yapıyı mimari özellikleri, dekoratif ve simgesel unsurları, kitabeleri çerçevesinde tanıtmaktadır. Enis Karakaya, Bizans döneminde Ruphianus (bugünkü adıyla Caddebostan) bölgesini incelediği yazısında, bu sahil yerleşmesindeki sivil ve dini yapılardan geriye kalan arkeolojik kalıntıları kaynaklar ışığında ele almaktadır. Sanat Tarihi Yılığı'nın bu sayısındaki son yazıda ise Bahman Razi Olyaei, Avrupa resminin Rönesans ve Barok döneme ait resim üretiminin İran'ın geleneksel resmine etkilerini siyasi, dini ve ticari heyetlerle İran'a gelerek istihdam edilen Batılı sanatçılar üzerinden tartışmaktadır.

Makaleleriyle katkıda bulunan yazarlara, değerlendirme sürecinde emeği geçen değerli hakemlerimize ve geçtiğimiz bir yıl içinde kaybettiğimiz, arkeolojiye ve sanat tarihine yadsınamaz katkıları bulunan hocalarımızı nekroloji yazılarıyla anmamıza destek olan Fulya Eruz, Nuran Kara Pilehvarian, Muhammet Görür ve Nazan Yavuzoğlu Atasoy'a teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Nejat Diyarbakirli, Prof. Dr. Rabia Özden Süslü, Prof. Dr. Örcün Barışta ve Prof. Dr. A. Muhibbe Darga'ya sonsuz sevgi ve saygılarımızla...

Sanat Tarihi Araştırma Merkezi